

Laisvoji Lietuva

L
 I
 T
 U
 A
 N
 I
 A
 L
 I
 B
 R
 E

Nr. 15

— Laisvosios Lietuvos — redaktorius Julius Jazaučkas (kairėje) ir svečias iš Buenos Aires, gerb. rašytojas K. Čibiras, Vasario 16-sios minėjimo proga nusitraukę — Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos — patalpose.

CINE SELECTO

Vienintelis lietuvių P. Zukelio kinas
Urugvajuje

c. Grecia 1105 - 07. Cerro.

Tel. 22 - 11 - 25

Filmos:

Visuomet paskutinės laidos, meniskiausios ir aukštos kokybės. Daugumos lietuvių ir kitataučių gaušiai lankomas kino teatras.

- MARGUTIS -

Vienintelis muzikos, dainų, rimtų, naudingų skaitymų ir sveiko jūmoro, lietuvių kalboje išeinantis Amerikoje žurnalas.

Jį redaguoja, žinomas mūsų kompozitorius Antanas Vanagaitis ir metams tekainuoja tik 2 doleriai. Paprašykite savo gimines Amerikoje, kad jie jums užprenumeruotų taip naudingą ir gausiai iliustruotą žurnalą.

— Margutis —

6755 South Western Avenue.

CHICAGO, III.
U. S. A.

- Amerika -

Jungtinių Valstybių Lietuvių Savaitraštis.

Kas savaitę gausite nemažą žinių apie lietuvius visame pasauly. Rasite įdomių straipsnių ir pasiskaitymų. Prašykite gimines Amerikoje, kad jums užrašytų šį laikraštį. Pietų Amerikos šalyse metams 3 doleriai.

— AMERIKA —

222 So. 9 Str.

Brooklyn 11, N. Y.
U. S. A.

Krautuvė - Baras

Viktoro Kučiausko

c. PRUSIA 1851, kampas BOGOTA

Telefonas: — 22. 13. 26. —

Villa del Cerro.

Didelis pasirinkimas visų rūšių maisto produktų. Vietos ir užsienio gėrimai. Kainos ekonomiškos. Lietuviškas patarnavimas Lietuviams nuolaidos.

Krautuvė ir Baras

Jono Gramošausko

c. PERÚ 1992. — Villa del Cerro.

Pirmos rūšies visi maisto produktai ir šviežios daržovės bei vaisiai. Vietos visų rūšių gėrimai pigios kainos. Skubus ir sąžiningas patarnavimas. Persitikrinkite.

ANELÉ RAULUSKEVICIENĖ

Didelio pasirinkimo, pigių kainų bei mandagaus patarnavimo, visų rūšių maisto produktų krautuvė. Lietuviai prašomi užteiti persitikrinimui.

Calle BOGOTÁ 5217. — CERRO.

Pr. Riboko ir Aizersteino

Meniškių Odos Išdirbinių

Fabrikas

calle RIO BRANCO 1102.

Visoki meniški odos išdirbiniai parduodami urmu ir pavieniai. Lietuviams daromos specialės nuolaidos.

Vienybė

Įdomiausias, plačiai skaitomas, Jungtinių Amerikos Valstybių savaitraštis. Vienybė redaguoja poetas Juozas Tysliava. Metams tekainuoja tik \$ 3.50 amerikoniško dolerio.

— V i e n y b ė —

412 Bedford Ave.,
Brooklyn, N. Y.
U. S. A.

LAISVOJI LIETUVA

Mėnė-inis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año) II | Montevideo, Kovas - Marzo 1946 | Nr. 3 (15)

K. Verax

Como los Soviets provocan el exterminio de las naciones

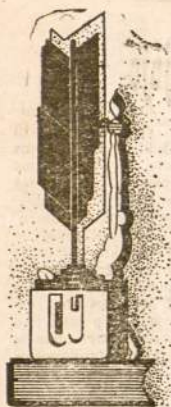
Sobre el fondo de la tragedia de la segunda conflagración mundial, junto con otras desgracias y penurias de la Humanidad, cabe ser mencionado separada y sucesivamente el traslado de habitantes en masa. Ya desde su primer instante el régimen soviético en Rusia destacó por el incontestativo envío de un lado a otro de los habitantes y el rápido crecimiento de los campos de concentración. Al ser firmado el 23 de Agosto de 1939 el famoso tratado entre Molotov y von Ribbentrop, la práctica de la deportación humana fué unificada por ambos regímenes totalitarios, y algo más tarde se convirtió en «normal» fenómeno europeo.

Quienes fueron previstos para deportar y cómo fué llevada a cabo dicha operación durante el año 1941 en la Lituania ocupada por los bolcheviques, demuéstrase patentemente en el documento oficial del comisario del Kremlin, Serov. Las listas llegadas a manos de la Cruz Roja Lituaniana muestran que la mitad del pueblo lituano había sido condenado a la diseminación en las extensiones dilatadas de la Unión Soviética. En la primera pavorosa caza del hombre de la primavera de 1941, enkavedistas capturaron a cerca de 45.000 lituanos y, en vagones de carga tapiados, los mandaron más allá de los Montes Urales. Cuando dichas víctimas, sin que pueda llegarles ni la ayuda de la Cruz Roja Internacional, apáganse ignoradamente una tras otra en las desoladas estepas siberianas, los enkavedistas, vueltos por segunda vez a Lituania, comenzaron nuevamente el verano de 1944 la caza total del hombre con vistas a aumentar las víctimas hacindas en los campamentos de concentración y lenta muerte.

Para la persona criada en una atmósfera de humanismo y cultura le resulta completamente incomprensible e inadmisible destrucción humana de tal índole. También el gobierno soviético sabe esto, por lo cual encubre estas deportaciones con el velo de la legalidad. Los comisarios moscovitas obligaron en el otoño de 1944 a la república «soviética» de Lituania a que firmara un «acuerdo de intercambio de poblaciones con el gobierno polaco de Lublin» compeliendo, además, a este último, a firmar similar convenio con la URSS. De conformidad con dichos acuerdos, los habitantes de los mencionados países pueden «voluntariamente» trasladarse a Rusia, y los rusos a Lituania, Polonia y Rumania... La palabra «voluntariamente» es aquí una simple burbuja o globo destinado a producir una cortina de humo frente a la vista mundial. Es inconcebible ninguna acción ciudadana libre en la despótica dictadura soviética. Allí la población es trasladada de un punto a otro, y hasta los viajes locales de todo individuo en particular son regulados conforme al criterio del Estado.

Ahora, en las regiones ocupadas por el ejército rojo, el objeto del traslado de los habitantes es la eliminación del elemento patriótico, que está siendo suplantado por el asiático e indudablemente pro-soviético.

(Continuará)

— Lituania Libre —

REVISTA MENSUAL

de

Ciencias, Artes y Letras

Río de Janeiro 4001, CERRO

EDITADA por la
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY-LITUANIA

Aprobada y reconocida por la
Ley del Gobierno Superior de la
Nación, con la Personalidad Jurídica
— en el año 1941 —

Órgano oficial y propiedad intelectual
de la misma. Impreso en la
Imprenta Fortaleza

Redacción, Administración e Imprenta

Río de Janeiro 4001

— Cerro —

Redactor Responsable:

JULIUS JAZAUSKAS

Berna 2347, Cerro

• Administrador

Pedro Korkuzas

Río de Janeiro 4001

Cerro

Metné Prenumerata:

Urugvajuje \$ 1.50 U

Argentinoj \$ 4.00 Ar.

Amerikoje \$ 2.00 dol.

Perlaidas sištii admi

nistratoriaus vardu.

Raštus sištii redakci-

jos vardu.

— Lituania Libre —

Río de Janeiro 4001

Cerro, Montevideo.

Uruguay.

Didingai Paminėta Vasario 16 - ji Urugvajuje

Patriotinė Urugvajaus lietuvių kolonija, siemė kaip dar mekad gražiai ir didingai paminėjo Vasario 16 - jį, arba Lietuvos nepriklausomybės 28 metų sukaktį, surengtą «U. L. Kultūros Draugijos» ir jaunimo organizacijos «Vytiis», kuri įvyko šeštadienį, vasario 16 d. š. m. erdvioje teatro «Selecto» patalpose, c. Grecia 1105, Montevideo.

Kad pakenkus patriotiniam minėjimui, lietuvių tautos parduotini ir raudonosios diktatūros garbintojai, tyčia darė parengimus dviejoje vietose veltui, bet abiejose vietose netikėtina pradegė. Svarioji lietuvių visuomenė ima skirti nuosirdžiai dirbančius Lietuvos laisvės padorius lietuvius, nuo lietuviškai kalbančių Maskvos pastumdėlių, kurie ligotai džiaugiasi, kad rusai pavergė Lietuvą ir žudo nekaltus mūsų brolius. Gal ir todėl, abu jų parengimai tesurinko apie 25 lietuviškai kalbančius raskelius, kai tuo tarpu, «U. L. Kultūros Draugijos» minėjime dalyvavo visa rinktinė kolonija. Dar toli prieš pradėsiant programą, erdvios teatro «Selecto» patalpos, laukiamoji salė, bufetas ir teatrų prieangis jau buvo užpildyti lietuviams ir vis rinkosi daugiau. Dalyvių tarpe matėsi visi mūsų veikėjai, pramonininkai, buzinieriai, intelektualai ir per 600 garlingų lietuvių patriotų.

Minėjimo pasisekimui daug prisidėjo ir 7 radijo stotys, iš kurių tą dieną buvo transliuojamos lietuvių valandos. Oficialūs draugijos valandai buvo transliuojami 6 val. po pietų iš stoties CX 16 «Radio Carve». Čia ypač tingai gražiai ir artistiniai sugiedojo abiejų tautų himnus bei lietuvių dainų programą albiko «Vytiies» choras. V. Dorelio vadovaujamas, o patriotines ir Lietuvos nepriklausomybę ginančias kalbas pasakė draugijos sekretorius O. Stabinskis, kolonijos kapellonas kun. Stan. Grigaliūnas ir Pietų Amerikos basketbolo čempionas V. Sciesliskas. Iš kitų stočių buvo transliuojama plokštelėmis lietuvių dainos, muzika ir kalbos, «Urugvajaus Lietuvių Komiteto» vardu.

Vien Urugvajaus spauda, labai palankiai paveržtos Lietuvos laisvės atstatymui ir pamerkdamą brutalią bolševikų smurtą rašė apie Lietuvos tragediją reikšdama viltį, kad bolševikų despotija nėra amžina, kad Lietuva nusikratys krūvinos rusų okupacijos ir ateis eilė nepriklausomybei, demokratinę bei civilizuotą tautą. Minėjimo dieną, artimas vyriausybės slopintiems ir populiariausias Montevideo dienraštis «El Dia» idėjo platu, kaip visuomet išsamiai ir turiningai parašytą gerb. rašytojo K. Čibiro straipsnį apie lietuvių tautos kėnėms rūšių okupaciją ir jos pašalinimą atgauti savo laisvę. Dideli ir įtakingi

dienraščiai: «La Mañana», «La Tribuna», «El Debate», «El Diario» ir kiti idėjo panašius «U. L. Kultūros Draugijos» ir «Urugvajaus Lietuvių Komiteto» straipsnius, rezolucijas bei pačios redakcijos žymių Urugvajaus šviesuomenės atstovų Lietuvai palankius komentarus. Šeštadienį, vasario 16 d. beklaustant iš daugelio radijo stočių lietuviškas valandas, bevartant dienraščių puslapius užpildytus Lietuvai palankiais raštais, susidarė įspūdis, kad su laisvaisiais Urugvajaus lietuviams visa respublika mini Vasario 16 - jį. Kaip tatal liko mažiukai ir bevečiai mūsų tautos atmetos ir rusiškos vergijos garbintojai. Raudonosios diktatūros šalininkai išskiai pamatė, kad laisvajame Urugvajuje dar gyvi laisvės idealai ir dori žmonės piktinasi bolševikų smurtu.

Milžiniškos lietuvių minios užpildytame teatre programa buvo pradėta Urugvajaus ir Lietuvos Himnais, kuriuos taip didingai, dainiai ir meniškai sugiedojo «Vytiies» choras, maestro V. Dorelio vadovaujamas.

Išklausius Himnus, turiningai ir momentu pritaikyta kalba pasakė dabartinis draugijos pirmininkas ir «Laisvosios Lietuvos» redaktorius gerb. Julius Jazanskis. Savo kalboje išnagrindėjęs bolševikų propagandos cinizmą ir klaidas kalbėtojas daug kerčios teisybės pasakė saviesiems kisingams ir kviesdamas išleiviją vieningam Tėvynės laisvinimo darbiu reiškę viltį, kad Maskvos imperializmo smurtas prieš Lietuvą nebus ilgas. Jo kalba publikos buvo palydėta griausmingais aploдиментаis.

Pirmininkai baigus, dalyviams buvo perstatytas ir jų ovacijomis sutiktas rašytojas gerb. K. Čibiras, kurio kalbos svairbesnį minčių santrauką talpiname atskirai.

Gerb. sveičiui užbaigus nepaprastai įdomią ir dabartinę Lietuvos būklę nušviečiančią kalbą, jaunieji «Vytiies» artistai mėgėjai meniškai suvaidino iš dabartinio okupuotos Lietuvos gyvenimo, penkių veiksmų dramą «Du Broliai». Aktualus dramos turinys, gyvas ir autoriaus minties natūralus atvaizdavimas, žiūrovus nuvedė į pavergtą Lietuvą ir daugumai ištraukė ašaras. Vykusiai iki smulkumaij detalių sudarė išgamos tipų jaunas vytilietis Stasys Stendelis. Tai neabejotinų ir didelių dramų gabumų jaunuolis. Meniška ir gyvai savo sudėtingas roles atliko gabios vytilietės: A. Puodžiūnaitė, G. Petkevičiūtė, J. Rakauskaitė, M. Markevičiūtė ir J. Blaževičius, P. Markevičius, J. Stendelis, E. Grėbliūnas bei L. Stendelis.

Kad drama taip artistiniai ir sklandžiai buvo suvaidinta, tai daug kredito priklauso O. Stabinskiui, kuris ją režisavo.

Rašytojo K. Čihiro Kalbos Santrauka

Vasario 16 - ją minint Urugvajuje, pagrindinę kalbą pasakė svečias iš Buenos Aires rašytojas K. Čihibas - Verax. Pasveikinęs Urugvajaus patriotinius lietuvius Ministro Dr. K. Grauzinio vardu, kalbėjojas su dideliu įsitikinimu gvildeno du svarbiausius mums klausimus: kas dabar Lietuvoje dedasi ir kokios ateities laukiame. Imperialistinis boševizmas naikina lietuvių tautą jos žemėje, kartu stengdamasis terorizuoti kiekvieną tikrą lietuvių višame pasaulyje. Maskvos propagandistai giriasi pasukę Lietuvos laikrađį į priekį, bet iš tikrųjų jie jį atsuko tūkstančius metų atgal, kai menkai civilizuoti mūsų protėviai dar gyveno miškuose. Dabar ir vėl lietuviai priversti gyventi miškuose dėl to, kad aukštos kultūros jų tėvynę užplūdo viską žiauriai naikinančios puslankinių azijatių gaujos. Jie įvedė tokios rūšies «demokratiją», kurioje padorus žmogus turi tik vieną išimtį: imti ginklą ir prisidėti miškuose prie partizanų būrių.

Po ilgų ir triukšmingų plojimų, publika sulaukė ir kvapą kai buvo skaitomos Lietuvos partizanų telegramos.

Baigdamas kalbėjojas ragino tautiečius nenusiminti; baisioje ir neišikioje būklėje yra ne vien Baltijos šalys. Visa Europa atsidūrė prieš gyvenimo ar mirties klausimus. Jėgos ir melo triumfai kartais atrodo nors ir dideli ir

triuškinanti, bet istorijoje jie nublanksta prieš tiesos pergalę. Mes dar galim pasitikėti tam tikrais didžiųjų politikos netikėtumais ir, svarbiausia, mūsų kad ir mažos tautos užgrūdinta dvasine stiprybe.

Žadėjami lietuvių tautai greitą galą višoki carai ir korikai generalgubernatoriai atėjo ir praėjo; kas šiandien civilizuoam pasauly jų sukautis min? O Lietuva ir šiandien turi draugų, jos 28 metų nepriklausomybės pasiekimo šventę mini tolimiausiu pasaulio šalių radiofonai ir spauda. Baltasis Raitelis dar turės sugrįžti savo žemėn! ...

Rašytojo gerb. K. Čihiro turininga bei klausovus giliai įaudinusi, apie valandos kalbą, daug kartų buvo pertraukta entuziastingų apodismentų ir didžiausios rimties dėmesiu nepaprastai gausios lietuvių visuomenės išklausa.

Patriotinė Urugvajaus lietuvių visuomenė ypatingai pasipiktino, kai šios kalbos įspūdi bandė sumažinti savo anarchistiniam laikraštuke «Balse» viskais nenormalumais pasisėmęs Norklus. Urugvajaus lietuviai tik sarkastiškai juokiasi iš šito nabago isterikos ir atsilygins jo šlamštelį iš Urugvajaus visai išsprasydami. Patriotinei veiklai tos rūšies stabdžia yra permenki, kad į juos dar vertėtų rimtą dėmesį kreipti.

Lietuvos Ministras Dr. K. Grauzinis Pas Kultūriečius

Pirmadienį, vasario mėn. 25 d. š. m., diplomatiniais reikalais atvykęs į Urugvajų aplankė ir «Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugiją» bei «Laisvosios Lietuvos» redakciją, Nepaprastas Lietuvos Pasirūpinys ir Igaliojis Ministras Pietų Amerikai Dr. K. Grauzinis su Pontu.

Aukštieji svečial lydimi kolonijos kapeliono ir rašytojo K. Čihiro buvo sutikti draugiškos vadovybės ir «Laisvosios Lietuvos» redakcijos, kurie apžūrėję mūsų vienintelės lietuviško darbo Urugvajuje patalpas ir spaustuvę, per valandą laiko dalinosi paskutinėmis naujienomis iš Lietuvos ir p. Ministro apsilankymo Urugvajuje tikslais.

Savo kelione į Urugvajų p. Ministras reikšė patenkintimą, nes krašto vyriausybėje rados į jį patį draugišną atsinešimą ir gilų bei nuosirdų Lietuvos tragedijos atjautimą.

Paskutinės autentiškos žinios iš Lietuvos, kokias yra gavęs p. Ministras sakandies, kad 50 % Lietuvos pasėlių ploto šiameit liek neapsėta. Kaip jauna taip ir suaugusių vyriški dabar Lietuvoje susitikti esanti retenybė. Likę neišsudytais ir neišreintai; lietuviai desperatiškai kovoją partizanuose. Lietuvoje siaučias baisus enkavedistu teroras. Vias kiek atsakingesnes vietas užėmę rusai, kurie pasivadina lietuvišomis pavardėmis į Lietuvos miestus taip pat prigrudę rusų.

Argentina Ir Lietuviai

Lietuvių tremtinių tarpe vis didėjant sudėmėjimui dėl galimybių emigruoti į Pietų Ameriką, ypač Argentina, apie šią šalį čia duodame žiupsnį bendrų pastabų.

Argentinos Respublika ploto atžvilgiu yra antroji Pietų Amerikos valstybė, beveik iš 5 000 000 kvadratinų kilometrų. Ji turi arti-14 milijonų gyventojų, tai vienas kvadratiniam kilometrui netenka nė 5 žmonės. Tai, be abejojimo, viena mažiausiai apgyventų pasaulio šalių.

Pietinės jos provincijos — milžiniški Patagonijos plotai tebėra tūsti tyrlaukiai, kur rety gyventojų pagrindinis verslas yra galvijai, ypač avys. Dauguma argentiniečių ir emigrantų susispietę Buenos Aires, Cordobos (skaif, Kordobos), Santa Fe ir Entre Rios provincijose. Derlingumo, klimato ir civilizuotumo požiūriu ši sritis patogiausia. Joje nėra tikrų žiemų, nėra nė naikinančių karščių. Patagonijoje, kaip Chubut (sk. Čubut) ir Santa Cruz provincijose, skurdus akmeningas dirvožemis, smarkūs vėjai ir ilgos žiemos, o šiaurėje, prie Brazilijos, Paragvajaus ir Bolivijos sienų, priešingai — tropiški karščiai. Chaco miškai ir palkės europiečiams apgyventi beveik neįmanoma.

Visu Pacifiko pakraščiu, kaimynystėje su Čilės valstybe tęsiasi Andų kalnai, vietomis net 6 000 ir 7 000 metrų aukščio. Jų slėniuose ir aplykėse, ypač Mendozos provincijoje pulkiai auga vynuogės. Natūralu, tokio ilgio valstybėje, kaip maždaug nuo Suomijos iki Sacharos, klimatas, žmonės ir gyvenimo būdas labai įvairuoja.

Argentina yra pirminė P. Amerikos valstybė savo ekonominiu turtingumu ir civilizacijos bei kultūros lyg u. Jos gyvulininkystė, kviečių ir kukurūzų ūkis garsus visame pasaulyje. Angų įvairiausių rūšių vaisiai, medvilnė, cukrinės nendrės ir vynuogės. Iš abiejų Amerikos kontinentų vyno čia pagaminama daugiausia. Turi savo anglies ir žibalo, nors jauna, bet smerkiai besiplečiančią sunkiąją ir tekstilės pramonę.

Grėta Urugvajaus, Argentina išsiskiria mažiausiu analfabetų nuosmėiu. Ji išlaiko šešis universitetus, o kuoįy ir periodinių spausdintų leidimu stovi pirmoje vietoje po J. A. V ir Kanados Buenos Aires knygomis konkuruoja su New Yorku. Rašyba Argentinoje yra įprastai bendrinė; žemakaimiškai termė castellaniska. Iš kitų dažniau vartojamų kalbų pirmoje vietoje yra anglų, prancūzų ir vokiečių rečia.

Federalinė sostinė Buenos Aires turi visą pustrėčio milijono gyventojų. Tai žymiausias P. Amerikos didmiestas. Kiti didesni miestai: Rosario (500.000 gyv.) La Plata, Cordoba, Santa Fe, Mendoza ir Bahía Blanca. Mies-

tuose dideli nuosimiję sudaro įvairių tautų emigrantai. Buenos Airea, manoma, jų esant apie 40-50 nuosimėjų.

Anglų kolonistai Argentinoje ekonominiu ir kultūrinio lygį yra žymiausia atieivių bendruomenė. Jų įtaka labai svari. Stiprias savo kolonijas turi prancūzai, vokiečiai, šveicarai. Vietinio gyventojų tipas, vadinamas criollo (sk. krijožio) yra kolonijalinių laikų ispanų ar italų palikuonis, ilgainiai asimiliavęsis su indėnų rase, Criollo vardu mėgsta vadintis ir bet kuris argentinietis patriotas. Jų budas prieteliškas, religija, apskritai katalikiškoji, kai kurie papročiai indėniški. Tačiau tikrų indėnų Argentinoje šėn gal apie 40.000; jie bastosi tropikinėje srityje, daugiausia Chaco ir Formosos džiunglėse.

Argentina, Urugvajus ir Čilės klimato požiūriu šiaurės rytų ir vidurio Europos emigrantams aklimatizuotis yra palankiausias P. Amerikos šalys. Jos daugiausia ir civilizautos. Vis dėlto, net ir šių šalių klimatas daugeliui nėra į sveikatą. Apskritai, čia žmonės greičiau sensta, savotiška australinio pusrutulio saulės ir žemės sąveika mūsų žmones vargina ir slėgia. Metų laikai čia priešingai Europos laikams.

Ziema P. Amerikoje vadinami biržėlio, liepos ir rugpjūčio mėnesiai. Vidurvasaris — gruodis, sausis ir vasaris. Daugiausiai apgyventoje Argentinos srityje vasaros karščiai įvairuoja tarp 35-45 laipsnių. Žiemos metu apie Buenos Aires sniego neesti, bet būna dažnai lietus ir įkyrių šaltų miglų. Kadangi pats miestas stovi prie didžiulės La Platos upės, apsuptas lygumų ir pelkių, oras čia tiek žiema, tiek vasarą yra perdaug drėgnas, palankus reumatizmo ir plaučių ligoms.

Lietuviai, gal 90 jų nuosimėjų gyvena pačiame Buenos Aires mieste. Jo priemiesčiuose ir to paties vardo provincijoje. Tikros statistikos nėra, tačiau nuosakiai apskaičiuojama, kad Argentinoje gyvena apie 30.000 mūsų tautiečių, čia atvykusių daugiausia tarp 1926-1930 metų.

Nugalėję aklimatizavimosi sunkumus, pergyvenę nedarbo krizes pramokę kalbos ir prisitaikę prie naujų papročių, dauguma lietuvių įsikūrė kad ir nelastingai, tai betgi pakęčiamai, o kai kurie ir visai gerai. Dalis dirba fabrikuose, dalis ėmėsi amatų, biznio, nuėjo porterais, šoferais ir kambarinėmis tarnauti į turtingųjų namus. Vienas kitas pralobę įsitaisę nuosavus žmones. Žemės ūkiu lietuvių Argentinoje užlima mažai.

Lietuvių kaip darbininkų vardas geras; lietuvišės virėjos ir namų apivokos tarnaitės giriamos ir ieškomos.

Deja, reiklia priminti, kad tam tikras skaičius mūsų išeivių kaip Argentinoje, taip Urugvajuje ir Brazilijoje, gyvenimo kovos neataikė ir žuvo. Kartais perdidelis įtempimas dėl materialinio, koks nors išnaudojimas, apsiuylimas, tėvynės nesitūgija suardo sveikatą,

nervus. Buenos Aires, pavyzdžiui, psichiatri-
nėse ligoninėse ir prieglaudose vis pasitaiko
po ketetą net ir keliolika lietuvių ir lietuvi-
čių. Dar daugiau nervų pusiausvyrą praradusių
slankioja gatvėmis ar glaudžiasi prie pa-
žįstamų. Iš dalies prie šios nelaimės plitimo
prisideda perdidelis prasto stipraus vyno var-
tojimas, ypač kenksmingas tvankiamo Buenos
Aire didmiesty.

Nepigeriausia didesnės mūsų išievių da-
lies P. Amerikoj ir tautinė nuotaika. Daugelį
šionykščių lietuvių užkerėjo komunistinė pro-
paganda, kiti šiaip sau materializme pasken-
dę visam kitam abejingi. Visados čia buvo
jaučiama stoka gerų inteligentingų visuomenės
vadų, bet netrūko išnaudotojų ir anarchis-
tų, kurie Argentinoje eilę metų leidami asme-
ninio pasipelnymo tikslais laikraščiai, besiva-
dinantį «pažangių ir demokratišku» dabar lie-
tuvius darbininkus tebedemoralizuoja.

Yra ir sviesių reiškinijų. Yra tokių tvirtų
lietuvių patriotų, kurie neatsižvelgdami į nie-
ką, sielojasi visais savo tautos rūpesčiais ir
nelaimėmis, pinigų ir darbu prisideda prie vi-
sų kilnių užsimojimų. Argentinos lietuviai
Avelanedoje (Buenos Aires priemiestyje) tu-
ri naują gražią tėvų marionų pastatytą baž-
nyčią. Prie jos yra ir mokykla, lietuvičių šv.
Kazimiero Seserų vedama. Yra šaunus šv. Ce-
cilijos choras. Yra veiklus «Lietuvių Išlaisvin-
tųjų Centras Argentinoje». Yra pora savišalpinį
draugijų. Yra kas Lietuvos laisvės bylą gina
vietinėje ispanų kalba spaudoje.

Dabar Europos lietuviams gal pats svar-
biausias klausimas: tai kaip į Argentiną atvyk-
ti? Pirmiausia tenka pabrėžti, jog kaip visur,
taip ir čia karo pradžioje įvesti emigracijos
suvarymai dar nepanaikinti. Masiniu būdu
kaip anksčiau atveiai neišsileidžiami, An-
dama pastangų, kad Argentina, Bolivija, Čilė ir Ko-
lumbija, o gal ir Urugvajus įsileistų didesni
lietuvių tremtinių skaičių be ypatingų suvar-
žymų. Kadangi minėtos šalys gauna ir kitų
Europos tautų panašius prašymus, klausimas
svarstomas lėtai ir be galutinių sprendimų.
Tenka laukti. Individualiai Argentinos vi-
zas galėtų gauti tie, kuriuos čia kvieštųsi ar-
timi giminės, taip pat lengviau tie, kurie jau
anksčiau čia yra gyvenę; kuriems draugai ar
kas kitas Emigracijos Departamente garantuo-
tų trims metams apmokamą darbą. Garantijos
užtenkamomis pirmoje eilėje svaistomos tų,
kurie turi savo įmones ar ūkius. Nors daugia-
ma lietuvių turi nuosavus namelius ar vidutinio
darbininko uždarbį bei santaupų, garantija
jais pagrindo tarsi dar nesudaro.

Kai kurie aukštąjį mokslą baigę diplo-
muoti lietuviai klausia, ar jie galėtų gauti sa-
vo specialybės darbą universitete, įstaigoje ir
panašiai. Nėra vilties, kad tokie norai išank-
sto būtų patenkinti ir garantuoti. Daugelis pa-
čių argentiniečių, ir natūralizuotų šios šalies
piliečių negauna darbų ir postų, kokį norė-
tu. Ypač tai dažnas reiškinys humanitarinių

mokslų šakose.

Medikams, agronomams ir inžinieriams
sąlygos ir galimybės yra palankesnės. Bet ir
juos vargiai kuri įstaiga stengtųsi pasikviesti.
Savo pastangomis lieka pasitūpinti vižą, at-
vykti, pramokti kalbos, akyliai apsižiūrėti kur
ir kaip galima prieiti, tada ir įsikūrimo galimy-
bės ir pasisekimo ar nepasisekimo rizika pa-
aiskės.

Argentina, kaip ir kitos P. Amerikos ša-
lys, pirmoje eilėje įvertina žemės ūkiu darbi-
ninkus. Amatininkai, technikai, elektristai,
šoferiai taip pat darbo gauti gali lengviau.
Fabrikų darbininkui statomos jau sunkesnės
sąlygos (žūrima amžiaus, sveikatos, kartais
ir pilietybės). Tokių reikalavimų mažiau pai-
soma iš viršų ir tarnų. Jei kas turėtų kapita-
lo kuriai nors pramonės įmonei pradėti, ar
ūkiui nusipirkti, ar prekybai, jau greitai, kaip
sakoma, ant tvirtesnių kojų galėtų atsistoti.

Visa apibendrinant, neįstojusia pasa-
sakius: kam pavyks atvažiuoti į Argentiną ar
kitur su blavia nuovoka, geras norais, tvirta
valia ir pasiryžimu kovoti ir laimėti, nežus.
Tik juo mažiau perdidelių iliuzijų, juo svei-
kiaiu. Kukuliai pradėjus nu bet kurio darbo,
nesibijant pavargti ir turint iniciatyvą, kelias
gali būti praskintas į visai žmonišką būklę.
Duonos ir laisvės čia yra daugiau, negu kar-
tais ištūto vaizduojama.

Argentinoje pilietybės įsigijimui nustaty-
ti mažiausiai dveji metai. Karo pradžioje su-
stabytas pasų suteikimas dar tebegalioja,
bet atrodo, kad neilgam. Antra vertus, čia
pirmon galvon nevisur pilietybės atsižvelgia-
ma. Valstybinę tarnybę, tai, žemė, taip.

Į Argentiną šiuo metu nuareiptos dau-
geli) išbadėjusių tautų akyms. Linkėtina, kad
vargingose ir nesaugiose sąlygose atsiderį
lietuviai gausiai galėtų į šią šoną ir saulėtą
šalį atvykti.

Argentinos lietuviai,

Jaunimo Kongresas

«Išievių Draugas» rašo, kad neseniai Lon-
done įvyko Tarptautinis Jaunimo Kongresas.
Lietuvų šitame kongrese «atsižovavo» tūlas bur-
liokas ir mongoliško veido raudonarmėtis, ku-
ris į posėdžių salę įnešęs raudonąjį komunis-
tų skarmalį. Vienas Anglijos lietuviukas, pa-
matęs prie krutinės lietuvių šėn žemėlį, «atsižov-
» užklauses lietuviškai, bet rusiškai susigėdęs ir
atsakęs: «Nepon-maju. Govortie po ruski!»

Tai matote kokie lietuviai! dabar atsto-
vauja mūsų jaunimą. Tiesą komunistai sako,
kad rusai Lietuvą išlaisvino nuo lietuvių.

Dėl šio akypėliško maskolių elgesio,
Anglijos lietuvių organizacijos įteikė protestą
Kongreso organizatoriams ir nurodė kas per
«demokratai» savinasi lietuvių jaunimo teises.

Grandiozinis Vasario 16-sios Minėjimas Argentinoje.

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiais Buenos Aires lietuviai «Lietuvių Išlaisvinti Centro» vadovaujami, iškilmingai minėjo savo Tautos Dieną. Tėvų Marijonų rūpesniu, vasario 17 d. įvyko iškilmingos pamaldos lietuvių bažnyčioje, kurioje Mišias celebravo arkivyskupas mons. Aragone. Laikė iškilmingų Mišių ypatingai gražiai ir darniai giedoję p. Rymavičiaus vadovaujamas choro kilnindamas kiekvieno lietuvių nuotaiką. Tą nuotaiką dar labiau pagilino J. E. mons. Aragone tartas lietuviams tėviškas paguodos žodis. Jis pareiškė, kad Lietuva, turinti tokią didingą praeitį niekad nežus, jei jos vaikai moralei bus tvirti ir vieningi. Nors kaip bebūtų didelė valstybė, bet jei ji savo galybę remia melu bei prievarta, turės netrukus žlugti. Jo Ekselencijos padėrinimo žodžiai taip sujudino lietuvius, kad veik visų akyse pasirodė ašaros. Pamaldoms pasibaigus, fotografas nutraukė pamaldų dalyvius su J. E. Lietuvos Ministru, Pone Graužniene, ark. Aragone bei tėvais marijonais priešakyje.

Pilietinis minėjimas buvo surengtas ypatingai meniškose ir erdviuose «Consejo de Mujeres» patalpose, kurios kaip sako pati «La Prensa» ir «El Mundo», buvo perpildytos lietuvių patriotų visuomenės. Minėjimą atidarė «Lietuvių Išlaisvinti Centro» pirmininkas p. Padvalskis. Po jo žodžio sekė Argentinos ir Lietuvos Himnai o vėliau Malda Žuvusiems už Lietuvos laisvę, kuriuos įspūdingai ir meniškai atliko sv. Cecilijos choras p. Rymavičiaus vadovaujamas.

Vėliau, Lietuvos Ministras Dr. K. Graužinis savo ilgoje ir turiningoje kalboje, apibūdino dabartinę sunkią, beveik tragišką būklę mūsų tėvynės, bet Lietuvoje pasilivusių tautiečių. Apie okupantų pastangas sugrąžinti prievartos būdu tuos tėvynius į tėvynę bei apie spartų Lietuvos rusinimą ir apgyvendinimą mūsų didžiųjų miestų atelviais didžrusiais ir kitokiais komunistais. Savo kalbą p. Ministras baigė «Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto» žodžiais: «žuvo mūsų jau daug, gal ir mes žusime, bet mūsų vietoje šios kiti ir kovos tol, kol savo Tėvynę išlaisvins ir nepriklausomybę atgaus!» P. Ministro kalba tuojau buvo p. Z. Juknevičiaus aptasakota ispaniškai, ją užbaigęs, perskaitė p. Estijos konsulo sveikinimą telegrama, p. Libansko lenkų vardu sveikinimą, p. Bielopolskio «Perelom» redaktoriaus ir kitų organizacijų bei pavienių sveikinimus.

Šiais metais meninė dalis buvo ypatingai aukšto lygio. Sv. Cecilijos choras savo programos išpildyme parodė didelę vokalinio meno pažangą. Neįprastai publiką žavėjo, paties choro vedėjo p. Rymavičiaus specialiai parašytu ir sukampanuota «Vasario 16 Diena», kuri buvo išaukta pakartoti. Pačiam chorui į naudą išėjo nenuaduojamas bandoneonų ir smulkų kaipo pagelbinį dalyį.

Antras svarbesniųjų programos numerių buvo mūsų kolonijos pažibos, nuolat ir rimtai siekiančios plastinio meno Parnaso viršūnės, Rožytės Rylkiškytės pasirodymas. Šopeno valse ir preludė ji atrodė lyg kokia dievė, kuri pasniškiai skraidė scenoje lyg margasis drugelis saulės ekstazėje. Jos ritminis judėjimas, grakštus ir gracingas dalyko atlikimas, virto tikrais muzikos okordais ir švelnumu sielą glostančia meno didybe žavėjo žiurovus. Šioje jaunutėje mūsų tautietėje matosi džiuginantis progresas ir žymiai kylanti meno jėga. Reikis tikėti, kad netoli laikas, kuomet jaunoji Rožytė pasirodys visoje pilnuoj teatro «Coto» scenoje.

Daug kilnius pasigėrėjimo ir gražios atelities pradžios suteikė ir Virginija Virgailytė, sunkiu «Polonezo» artistiniu išpildymu. Ir šioje mūsų jaunutėje matosi didelė, kaip techninė, taip ir pati muzikalo darumo pažanga. Manysim, kad ji mūsų kolonijoje bus nuolatine šios meno šakos muza, vis didesnių subredimų, vis gilesniu savo srities pažinimu ir mokėjimu kitiems perduoti.

Gražiai bei artistiniai pasirodė ir R. Čekauskaitė paskambirdama porą sudėtingų muzikos kūrinių. Tik grėia, kad dėl techninių klaidų negalėjome matyti jos šokant. Gražiai deklamavo ir G. Klaučgūtė, tik šiam mokančiai tiek gilus jausmo perduoti deklamavime, dar labai žymus lietuviškos tarėnos trūkumas, dėl kurios tenka truputį padirbėti.

Gerb. Pavilonytė Blumbergienė, kaip visuomet savo žavėtinu sooranu išpildė vieną dainą. Tik galia, kad šią žymią mūsų dainininkę retai bematom kolonijos scenoje.

Lietuvaitėms į talką atėjo ir maža argentinietė Alicia Saenz, kuri gražiai pašoko keleta ugningų ispanų šokių.

Ponia Ministerienė, kaip Tarptautinės Vaikų Gelbėjimo Sąjungos, Lietuvių Sekcijos pirmininkė, padarė Liet. Sekcijos darbų apžvalgą ir apyskai, kurią publika priėmė dideliu ir nuoširdžiu pitarimu.

Aktas baigė daina: «Lietuviais esame mes gimę, lietuviais norime ir būti!»

Gs.

Lietuvių Sub - Komiteto Pranešimas

Iš Tarptautinės Vaikams Gelbėti Sąjungos Centro Šveicarijoje tik yra gautas pranešimas, kad mūsų pirmoji siunta, sudaryta iš 7 dėžių Argentinos lietuvių suaukotų drabužių ir batų ir 1 dėžės su 417 porų naujų batų, nupirktų už suaukotas pinigų, kurios buvo 1945 m. gruodžio mėn. pradžioje išsiųstos laivu «M. E. Kulukundis», laimingai pasiekė Europos krantus ir Anverso uoste (Belgijoj) buvo perduotos anglų «Save the Children Fund» delegatui, kad išdalintų juos anglų okupuotoje Vokietijos zonoje esantiems lietuvių tremtinių vaikams.

Antra siunta kuriai sudaro 8 dėžės drabužių batų bei batams puspadžiams odos, 51 dėžė muilo ir 50 maišų kvietinių miltų, (kurios paaukojo «Molinos Rio de la Plata») jau yra parengta ir šiomis dienomis išsiunčiama Europon.

Smulkesnė apyskaita su nauju aukotojų sąrašu bus paskelbta neužilgo.

Paskutinėmis gautomis žinomis lietuvių pabėgėlių tarpe vien vaikų yra apie 20.000 ir jiems mūsų pagalba ypatingai yra reikalinga. Ypač trūksta drabužių ir apavo. Tad gerasirdžiai lietuviai yra raginami aukoti ir savo pažįstamų vietinių tarpe rinkti visokiariopas aukas, kurias įteikti prašoma mūsų įgaliojimams asmenims arba tiesiai:

c. Pampa 4174 Capital ar
c. Brasil 855 Avellaneda.

L. Grauzinienė

Lietuvių Sub - Komiteto Pirmininkė.

Dėkoja

«Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje» širdingai dėkoja visiems prisidėjusiems prie Vasario 16-os parengimo: šv. Cecilijos chorui, kompozitoriui V. Rymavičiui, T. Vaikams Gelbėti Sąjungos L. Sub Komiteto sekretorei ponei E. Riselienei, panelei Karsokaičiai, ponams Ryliskiams ir jų dukrelei Rositai, Moterų ir Mergaičių Draugijai, panelei Biknevičiutei, ponei Santarienei, panelei Onai Origalinai, panelei Skirauskaičiai, panelei Bražėnaičiai ir panistėms: panelei V. Virgailytei, panelei Čekanauskaičiai, panelei Polledo, panelei Rios, panelei Saenz ir visiems kitiems, šokiui ar kitokiui būdu prisidėjusiems prie minėjimo pasisekimo, lietuviškas ačiū.

«L. I. Centro A.» Valdyba.

IŠ POSĖDŽIO

1946 m. kovo mėn. 9 d. Lietuvos Pasivienybės rūmuose įvyko «Lietuvai Išlaisvinti Centro Argentinoje» Valdybos posėdis, kuriame dalyvavo ir Lietuvos Ministras. Posėdyje buvo suvesta Vasario 16-os apyskaita ir aptarti kiti aktualūs reikalai.

Pasirodė, kad Vasario 16-os minėjimas visais atžvilgiais ypatingai gerai pasisekė. Jo puiki meninė programa ir Lietuvos Ministro Dr. K. Grauzinio kalba visiems paliko neišdildomai didelį įspūdį. Nors parengimas buvo be šokių ir tėjimas tik laisva auka, bet parengus visas išlaidas, dar liko virš šimto pezu grynų pelno, kuris perduotas «Tarp Vaikams Gelbėti Sąjungos Lietuvių Sub - Komitetui».

Vasario 16-os minėjimas buvo surengtas «Lietuvai Išlaisvinti Centro Argentinoje» ir lietuvių «Aušros Vartų» parapijos pastangomis. Minėjimą pagerbė pats arkivyskupas Aragonė, atlaikydamas iškilmingas misias ir pasakydamas tai dienai pritaikytą pamokslą. Vakariniai bei rytiniai Buenos Aires dienraščiai gausiai rašydami Lietuvos bylos klausimu palankius straipsnius, taipgi radijo stotys, plačiai paskleidė Argentinos lietuvių troškimą, kad jų tėvynė Lietuva greičiau nusikratytų okupacijos ir taptų nepriklausoma valstybė.

Tarp kitko, nutarta greitu laiku išleisti knygą, pavadintą «Lietuva». Po to, apsvačius tolimesnio veikimo planus, posėdis tuomi ir buvo baigtas.

J. Gilydis
Sekretorius.

TREMTINIŲ REIKALU MEMORANDUMAS

Lietuvos Ministras Dr. K. Grauzinis, besisielodamas lietuvių tremtinių reikalais, kurie randasi vargingoje ir nesaugioje būklėje, jau kuris laikas kaip daro žygius, kad didesni jų kiekį perkeltus į Pietų Ameriką.

Situo taip svarbiu reikalu, p. Ministras neseniai įteikė platų memorandumą Argentinos Vyriausybei, kuriame reikiami išdėstytos lietuvių tremtinių emigracijoj atsiradimo priežastis, jų gyvybei pavojų iš Kremliaus sadistų pusės, kurie neatleidžiamai ieško progų, kad parsigabenus tremtinius žlauriam išžudymui ir klasifikavęs juos profesijų atžvilgiu, prašo Argentinos Vyriausybę įleisti 100.000 lietuvių tremtinių iš Europos, pastoviam apsigyvenimui sveilingojo Argentinoje.

Ku kias bus pasekmės šio žygio, kol kas, dar sunku spręsti, bet turint omeny Argentinos opinijos palankumą lietuvių tautai ir tai, kad paskutiniuosius rinkimus laimėjo sveikoji patriotinė Argentinos visuomenė, leidžia manyti, jog nors dalinai p. Ministro žygis galės būti patenkintas.

✖

J. E. Nepaprastas Lietuvos Pasiuntinys Ir Įgaliotas Ministras P. Amerikai,

Dr. K. Graužinis,

kuris pasakmingai valdovauja Pietų Amerikos lietuvių patriotų kovai už Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą.

Apie jį ankštai spiedamiesi Pietų Amerikos lietuviai, šiemet kaip niekuomet vieningai, tinkamai pasirengę ir dideliu susikaupimu minėjo Vasario 16-ją, plačiai išskeldami šiame žemyne azijatiniai komunistinio imperializmo smurtą prieš ramią, darbščią bei kultūringą Lietuvą ir belsdamiesi į pasaulio sąžinę, kad ši kruviniojo maskolių totalitarizmo skriauda lietuvių tautai būtų atitaisyta.

Buenos Aires, arba nuolatinėje savo buvainėje p. Ministras, Vasario 16-ją minint pasakė einamuoju momentu svarbią kalbą, kurią plačiai komentavo žymesnioji Pietų Amerikos spauda, o visų šio kontinento respublikų vyriausybės, kurios nepripažįsta Sovietų Rusijos smurto, p. Ministrą sveikino telegramomis, reikšdamos viltį, kad Lietuva nusikratys kruvinos maskolių okupacijos ir vėl sugrįš į laisvųjų tautų šeimą.

Buenos Aires Lietuvių, Šv. Cecilijos Vardo Choras

Gabaus muziko kompozitoriaus V. Rymavičiaus vadovaujamas, kuris Vasario 16 šventėje už ypatingai gražų giedojimą paties arkiv. Aragone išgirtas ir už aukštai meniską dainų koncertą pilietiniame minėjime, ponios Graužinienės ir publikos gėrimis gausiai apdovanotas.

Žinok ir Kitam Pasakyk,

Kad sekmadienį, balandžio mėn. 21 d. 1946 m. «Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija» rengia didelį ir linksmą, linksmų Velykų Popietį - Spektaklį savo bustidėje, arba calle Rio de Janeiro 4001, Villa del Cerro.

Ypatingai įdomią ir linksmą programą sudarys vaidinimas 2 - jų veiksmų ir iki ašarų juokingos komedijos «Lazdų Gydytojas», pasakui dainos bei kiti įdomūs įvairumai. Programai užsibaigus įtismūs šokiai iki vėlumų.

Renkasi visi lietuviai patriotai: šeimos, pavieniai ir jaunimas, kad susitikti savuosius ir smagiai bei kultūringai praleisti Velykas.

Prasom nepamiršti, kad pradžia punktuotai 5 val. po pietų.

Narių Domei

Sekmadienį, kovo mėn. 31 d. š. m. punktuotai 3 val po pietų, yra šaukiamas visuotinis «U. L. Kultūros Draugijos» narių susirinkimas, gat. Rio de Janeiro 4001, Villa del Cerro.

Kadangi bus svarstomi ypatingos svarbos draugijos reikalai, tai visi nariai: prašomi punktuotai dalyvauti.

Valdyba.

Pamatysime Lietuva Urugvajuj.

«U. L. Kultūros Draugija» jau susitarė su žymiu Argentinos lietuvių darbuotoju p. J. Oilyvydžiu, kuris tik prasidėjęs senenai užbaigiam karui, diplomatinės keliu gavo milžinišką ir dar Nepriklausomoj Lietuvoj pagamintą filmą — **L i e t u v a**, — kurią artimoj ateityje atvežęs rodyš Urugvajaus lietuviams.

Taigi turėsime puiką progą pamatyti laisvą, laimingą ir sočią Lietuvą. Ne vienas pamatysite savo gimtuosius sodžius ir miestelius, kur praleidot jaunystės dienas. Pamatysite laukų darbus, ristuosius ūkininkų žirgus, žemaičių šventę Šatrijos kalne, jaunimo šventės, milžiniškos eisenos, sportininkai, Lietuvos jūra, dainų šventė, buvus os laisvos Lietuvos kariuomenės paradai, šiauliai, skautai, mūsų didvyriai Darius ir Giteras, tautiškių šokių šventės, Lietuvos laivai, išgraibinti miestai ir modernieji jų pastatai, Vasario 16 ceremonijos Karo Muziejuje, pasakiškai gražūs Lietuvos gamtos vaizdai ir laisvi, laimingi lietuviai.

Be šito, pamatysite ir pirmuosius karo veikamus Lietuvoje bei paskutinius tarptautinius įvykius, kurie liečia Lietuvos laisvę.

Filmos rodymo data, vieta ir kitos reikalingos žinios bus praneštos specialiu leidiniu. Norintieji gauti platesnių informacijų gali kreiptis į «U. L. Kultūros Draugijos» Valdybos narius.

Genė Petkevičiūtė

Jaunimo Draugijos «Vytis» valdybos narė, gabi vaidintoja ir choristė. Gerb. p-lė Genė ne tik yra ypatingai darbšti vytielė, bet rimta, susipratusi ir pavyzdinga lietuvaitė.

Genė Vilkaitė

Darbšti vytielė, gabi vaidintoja bei choristė. Jos drausmė ir energija lietuviybės darbe yra gražus pavyzdys visam mūsų patriotiniam jaunimui.

URUGVAJĀUS LIETUVŪ KULTŪROS DRAUGĪBĪS VEIKĪMAS

— Laisvājā Lietuvā —
Uzsiprenumeravo ir parēmē:

Ministras Dr. K. Graužinis \$ 25 paramos,
Juožas Ramonas \$ 10 paramos,
Juožas Gelažauskas \$ 5 paramos,
Felipe Vaitkevičius ir \$ 450 paramos,
Rašytojas K. Čibiras \$ 4 paramos,
Peiras Zukelis \$ 3 paramos,
Antanas Yankus \$ 3 paramos,
Alfonss Bartasiūnas \$ 3 paramos,
Gienė Bražėnaitė \$ 2 paramos,
Aleksandras Miniauskas,
B. Laučius,
F. Navickas,
Juožas Česlinskas,
Mikāss Nevinskas,
Vladas Sapokas,
J. Svedas,
Antanas Valtelis,
Antanas Bielāuskas,
Juožas Uža,
Pranas Mikėnas,
Jonas Mockevičius,
Pranas Stanevičius,
Vladas Baliukas,
Ant. Dambrauskas ir \$ 2 paramos,
Antanas Brazys ir \$ 1 paramos,
Kazys Vilkas,
Jonas Kabilnikas,
Ona Zalatorytė,
Jurgis Klimas,
Ona O. de Rey,
Pranas Ribokas ir \$ 050 paramos,
Jonas Kanopa,
Pranas Dombravas,
Juožas Mustelėdis,
Jonas Valickas,
Jonas Rudis,
Juožas Jankauskas,
P. Rakickienė,
Antanas Zupka,
Petras Kerpiškis,
A. Goda ir \$ 150 paramos,
Antanas Kriaučiūnas ir \$ 1 paramos,
Jonas Kiškėlis,
Kl. Sidlauskas,
Ona Tverskaitė,

Po 1 pežā žurnalo naudai aukojo:

A. Mimauskas, A. Šumskas, J. Ščesnulevičius,
Vl. Baliukonis, J. Banišauskas, Pr. Ribokas,
Alb. Korkuzienė, Br. Steponis, J. Uža (Cerro),
ir A. Kiaulevičius.

Po 50 cent. žurnalo naudai aukojo:

P. Evovluckas, V. Svilainis, J. Lipnickas, Vl.
Baliukas, Pr. Totilas, J. Arbačiauskas, K. Vil-
kas, Serafin. Duk 20 cent. ir B. Nemickas 10 cent.

Padėka

•Urugvajaus Lietuvū Kultūros Draugija-
reiskia patriotinē padėka J. E. Lietuvos Minis-
trui Pietū Amerikai Dr. K. Graužiniui, už per-
rašytojā K. Čibirā perduotus mūsū kolonijai
sveikinimus Vasario 16- sios proga.

Rašytojū gerb. K. Čibirin, už pasakytā
įspūdingā ir momentū pritaiktā patriotinē
kalbā (domios, didelės ir sudėtingos progra-
mos vykdytojams vytiēiams choristams, vai-
dylomis ir deklamatoriams, panelei Dorelytei,
taip meniškai stipiešusiai «Laisvės Varpā»,
kās gal būtī gražiū pavyzdžiū daugeliū mūsū
jaunuoliū mokančių pieši.

Feliksui Origan aukojusiam meniškā ra-
šalinē, Vytiū Doreliui ir Aidonai Steponienei,
laikē mūnėjū rinkusiems aukas, K. Cernaus-
kui, F. Grigui, J. Arbačiauskui ir Vl. Kriks-
čiūnui, rimtai bei pavyzdingai tvarkiusiems
įžangas, jaunuoliū Žilinskiū, pasidarbausiam
salėje laikē vaidinimo, visiems kitaip pasidar-
bausiusiems prie Vasario 16 minėjimo ir gerb.
lietuviams patriotams, taip nepaprasčiai gau-
singai dalyvavusiesiems širdingai dėkoja.

Valdyba.

ĮTEIKĖ SKUNDĄ

— Urugvajaus Lietuvū Komitetas — įtei-
kė Lietuvos Nepriklausomybės Bylos reikalū
platū ir ypatingai tinkamai parašytā memoran-
dumā Tarptautiniam Teismui, kuris susirinks
pirmtai sėsiėjai, šiū metų balandžio 3-d. Olan-
dijos mieste Haga.

Tarptautinī Teisma sudaro 15 valstybiū,
taigi išskiriant Rusijā, 14 tarptautinū teisėjų
gauna «ULK» memorandumā prašanti įskelti
Lietuvos Nepriklausomybės Bylą.

Be šito, memorandumai įteikti ir Tarp-
tautinī Teismā sudarančių šaliū ambasadoms
Urugvajūje, kad tos perduotū diplomatiniu
keliu savo vyriausybėms.

Linkim geriausios kloties ir naudos pa-
vertgos Lietuvos laisvei.

Casa Lira

1926 metais apdovanota aukso medaliu
— Tarptautinėje Parodoje Lietuvoje. —

Visų rūšiū planū taisyimas, sustygvāvimas,
naujų dārymas ir pertvarkymas. Lietuviams
nuolatids. Savininkes
Antanas Dambrauskas.

San José 1015

Tel. 83635.

Religinis Puslapis

Tvarko:
kun. Stanislovas
Grigaliūnas

GRĮŽIMAS

Rašas šiuos žodžius turėjo geros progos pažinti Brazilijos kultūrinį bei religinį gyvenimą. Šiata proga rūpi religinės mintys.

Vairdelis. Ne toli Sao Paulo esančiame vienoje parapijoje (Pa que das Nacoes) klebono pareigas. Toje apylinkėje darbuosi pragaršėjusi katekistė (katekizmo aiškintoja) p. Kristina. Mano akivaizdoje ji su savo mokymais kartoją katekizmą sekanti būdu, kuris klausytojus domina ir įgauna Bažnyčios atstovo patvirtinimą.

— Kunige klebone! Ar tiesa, kad Visagalis Dievo Sūnus yra buvęs žemėje žmogaus pavidale?

— Tiesa.

— Ar taipgi tiesa, kad Dievo Sūnus žemėje gyveno virš trisdešimt metų, tris metus mokino žmones tikėjimo, gydė ligonis, priekaidino mirusius?

— Taip. Visa tai yra daręs, atsakau su pasitenkinimu.

— Ar tiesa, kad Dievo Sūnus praneša tikintiesiems savo valią ir ją vykdyti gali vadintis Dievo sūnumis?, nedrąsiai klausia p. Kristina, tarsi abejodama. Aš tai džiaugsmingai patvirtinau. Ji tęsia toliau.

— Ar taipgi tiesa, kad Dievo Sūnus pasielia sielų maistu duonos pavidale?

Tuo pačiu pasitenkinimu pabrėžiu, kad aš esu vienas iš tų laimingųjų, kuris turi garbės savo rankose laikyti Dievo Sūną. Visi vaikučiai ir drauge esantieji suaugę klausytojai, džiaugsmingai ploja rankomis. Vien šaukia: «aš noriu būti kunigu», kit: «duok man Dievą panešoti» ir t. t.

Artinasi rimties momentas.

— Ar tiesa, kad blogi žmonės Dievo Sūną nužudė?

Visų akys atkreiptos į mane. Aš prisilėgtu balsu atsakau: «Taip... Bet darykime atgailą už dievažūdzius...» Visi drauge ryžtamės prisiekti Dievo gailestingumo anų laikų dievažūdzius ir šių laikų nusidėjėlius. Čia baigiasi vairdelis.

Gavėna... Darykime atgailą! «Jei atgails nedarysite, visi pradžūsite» (Luko 13, 3).

«Klysti yra žmogūša, bet pasitaisyti garbinga» — sakė senovės išminties. Mintimi perliškime savo gyvenimo klaidas. Jų išsiūnėkime, darykime pasiryžimą, prisiprašinkime. «Viespatie, atleisk mums mūsų kaltės, kaip ir mes atleidžiame saviems kaltininkams» (Mat. 6, 12) ir išgirsime Išganytojo paguodą: «Tavo nuodėmės tau atleistos. Eik ir daugiau nebeusidėk». (Jon, 8, 11).

Pamaldos

Lietuviškos pamaldos Cerro parapijos bažnyčioje balandžio mėn. bus 14 d. - Verbu sekmadienį ir 21 dn. Velykose. Iš pirmojo sekmadienio pamaldos šį mėnesį perkliamos į antįjį, kadangi Verbu sekmadienį įprasta atlikti velykinių išpažinių. Tą dieną šv. mišios bus pusvalandžiu vėliau. Užtat išpažinių klausimas prasidės 10 val.

LIETUVOS TREMTINIŲ VYSKUPŲ LAISKAS

Išverstas ispanų kalbon ir Buenos Aires išleistas brošūra Lietuvos vyskupų laiskas išsiuntinėtus Pietų Amerikos vyskupams, spaudai ir įžymioms asmenybėms. Autoritetingas ganytojų žodis apie bolševizmo baisybės Lietuvoje, daro d delf įspūdį.

Katalikų spauda praneša, jog daugelis Lietuvos kunigų, gindamiesi nuo žudynių ir išvežimo į Aziją, buvo priversti prisidėti prie patriotinių paruošimų.

Bolševiknis nužudytų lietuvių vietas, taip dabar pagerbiamos pavergtoje Lietuvoje.

© 1934

Lietuvos Pasiuntinybė

PIETŲ AMERIKAI

Paieško žemiau išvardintus piliečius:

1. Baronas Antanas iš Naujasodžio.
2. Bruožis Antanas ir Jurgis iš Kiršių.
3. Briedis Kazys iš Panevėžio apskr.
4. Kastanauskas.
5. Hazenbeinas Adolfas iš Jokubiškių.
6. Jurgilas Juozas iš Tauragės.
7. Zajančauskas Antanas (Švirikas).
8. Enckaitis Kristupas iš Kidulių.
9. Zvironas Antanas ir Emilija.
10. Gurskiai Liudas ir Elena.
11. Remeikis Antanas iš Mizučių.
12. Angelskienė Marija.
13. Januška (vardo nėra).
14. Balčius Vladas ir Antanina.
15. Bernotis Jonas iš Geidžiūnų.
16. Strungis Juozas iš Pajavonio vals.
17. Liaučiai Augustinas ir Leonas iš Knabikų
18. Erminas Antanas iš Slėdų km.
19. Tamošiūnas Jurgis iš Rukonių km.
20. Vikonis Petras ir Emilija Vikonytė iš Raišių km. Žiobiškio v. Rokiškio apskr.
21. Iešmanta Augustas iš Šuklių k. Žaliosios v.
22. Valčys Vincas iš Birkėnų km.
23. Deglas Jonas ir Petras.
24. Kacaf Maušas ir Henechas iš Pandėlio.
25. Aleksiejus Antanas iš Pužų km.
26. Valčaitytė Ona iš Gelgaudiškių km.
27. Avižientis Kazys iš Sarosčių.
28. Zauerytė Ema iš Žagarės.
29. Sližys Jonas iš Troškūnų.
30. Antanavičius Jonas iš Kiranavos.
31. Kaszlaukas Mikolas iš Vilniaus krašto.
32. Pumputis Martynas iš Žiljočių k. Malėtų v.
33. Adomaitytė Paulė ir Valė iš Radviliškio.
34. Dominas Federikas paieško savo gimines.
35. Kiaulinas Alfonsas.
36. Paškauskas Stasys iš Panaterių vls.
37. Venckus Liudas iš Kulupėnų km.
38. Staneika K.
39. Ramašauskas Kazys.
40. Didžiulis Aleksandras.
41. Syvis Vladas ir Marė iš Sakių km.
42. Duklys Balys
43. Simkūnas Kazys
44. Tomaitis Kazė ir Levutė.
45. Bolskis Vincas.

Virsigvardintieji prašomi kreiptis į Lietuvos Pasiuntinybę smulkesnėms žinioms gauti jos raštinėje, calle Pampa 4174, Buenos Aires, kasdien tarp 10-13 valaudos, išskyrus šventadienius.

Pasiuntinybė.

Kas Gi Tas „Specialiai“

Stalino diktatūros garbintojų grupės laikraštėlyje «Darbas», jūs nuolat randate, ypač iš tarybų Lietuvos rašinėlių, kuriems būtinai prišiuvama uodegutė: «Specialiai Darbui».

Tuose, komunistams būdingo melo ir demagoginio cinizmo «raštuose» daug kalbama apie kultūrą, meną, mokslą, statybą, stachanovietiškus pasiaukojimus ir kitus «socializmo tėvynės stebūklus», bet nieko, nič nieko apie formalų žmonių badavimą, apie produktų kainas, apie tai kiek darbininkas uždirba, koks skirtumas tarp darbininko ir fabriko direktoriaus uždarbio. Nieko nerašoma, kad Stalino «genijus» ir mažus kūdikius moka priversti «pasifaukti», o darbininkės motinos į dieną tegauja tik pusę valandos mažus kūdikius papenėti. Nerasite nė to, jog Stalino «rojuje», 12 valandų stovima eilė, kad gavus kflą bulvių, kad tenai net mullo nėra ir lietuviai ginkluotų mongolų prižūrimai «dainuodami» kerta savo miškus, kuriuos «išlaisvintojai» vežasi į Donbas. Nesimato «Darbe» nė «specialiai» parašytų iš «rojaus» laišku. Jūs jei nors šimtoji dalis būtų tiesos ką komunistai mums sako, tai mus šiekia ir rašytų taip:

«Pas mus Stalino saulė tikrai šildo. Esam sotūs, gerai užbirbam, apsiirėngę ir laisvi». Bet dabar gaunam laišku, kuriuose štai kaip namiškiai rašo:

«Gyvi pasilikę pavydim mirusiemis. Nėtikėta mirtimi mirė dėdė, švogersis, tėvas. Tavo brolis kerta valdžios mišką, iš nakties din go kaimynas Jonas». Trukumas drabužių ir apavo». Ir visi tokie laišukai iš Stalino «herojų išlaisvintos» Lietuvos. Bet šito «Darbe» visai nerasi, jis visus sotina tik «kultūra».

Ir kas charakteringa, tai kad tie «specialiai» parašyti «Darbui» rašteliai žodis žodinė, raidė raidė vienodi kaip «Darbe», taip ir «Vilnyje», «Laisvėje», «tarybų Lietuvoje, Vilniuje išeinančiame savaitraštyje «Sovietskaja Litva» ir net latvių bei estų komunistų laikraščiai tą patį, bet su priedu «specialiai».

Ką gi tatali reiškia? Labai paprastai. Visus šituos «specialiai» pagamina Maskvoje NKVD centras ir nuorašus išsiuntinėja savo vergams. Kad apgavus neprotaujančius lietuvius išėivius, Maskvos žvalgybininkai dažnai padeda Paleckio ar kito kokio išsigimėlio pavardę. Ir taip, tikrai «specialiai» eina.

Mūsų «demokratams» šituos «specialiai» gauna per «draugą» Arielkiną. Pirmiau jie gaudavo anghų kalboje, o dabar ispanų.

Tokie tai, «specialiai» «Darbui» okupantų pagaminti raštai mums siunami už gryną pinigą. Ir reikia labai stebėtis, kad šitie Lietuvos kraugerių talkininkai vis dar randa lietuvių, kurie komunizmo blakėms primoka ir už «Darbo» pastogęj platinamą traužinę ir už brolių kraujo gėrimą Lietuvoje.

Suplunksnis.

Lietuviai Svetimuose Kraštuose

DANIJOS LIETUVIAI

Beveik visi lietuviai pabėgėliai Danijoje, apgyvendinti viename lageryje, būtent Nymindegal, kuris yra ant pat Šiaurės jūros kranto. Čia jie gyvena volječių karo metu pastatytose kareivinėse - mūrinuose barakuose. Lagerio administracija yra Danijos Raudonojo Kryžiaus paskirtų asmenų vedama, bet visais kultūriniais tremtinių reikalais rūpinasi pabėgėlių išrinktas Lietuvių Komitetas ir jo paskirti atskiri meno šakų, sporto ir kiti vadovai. Šiuo metu Komitetas sudaro Ap. Sakevičius, dipl. teisininkas, Petras Kaminskus, buvęs gimnazijos mokytojas ir Sarkis buvęs Lietuvos Banko pareigūnas. Tautinį ansamblių (Liaudies dainos, šokiai ir muzika), kuris turi labai didelį pasisekimą ir danų tarpe, veda p-lė Kirvaitytė. Šiaip gana daug meno srityje dirba ne be pasisekimo p. p. Jokūbaitis, Vilimavičienė, Sodaitis ir eilė kitų.

Stovykloje yra savo kooperatyvas ir pradžios mokykla. Mokytojų darbas nėra lengvas, nes trūkstava vadovėlių. Veikia anglų ir danų kalbų kursai, ruošiamasi atidaryti šoferių kursai.

Maistu, kuris gaunamas iš Danijos Raudonojo Kryžiaus, nusiskusti negalima Jaučiam stoka drabužių, baltinių, avalynės. Darbo ir, reiskia, uždarbio čia gaut negalima, nes danai patys turi gana daug bedarbių.

Gyvenimas čia šiaip nebūtų sunkus, bet kiekvienas nėra tikras dėl savo ryšio. Kiek vienas atskirai ir visi drauge bijo, tos dienos, kada nors prievarta gali grąžinti į gimtąjį kraštą, kitaip sakant atiduoti į bolševikų nūgas. Vargu bau daug iš mūsų išneštų gyvi ir sveiki savo kailį, nekaltant jau apie tai, kad gana didelis nuostintis pabėgėlių nusizduyti patys čia Danijoje, kad tik nepakliuvus į «išlaisvintųjų rojų». Bet manome, kad Visogalis pabėgėlius nuo tos nelaimės apsaugos ir jei mums ir nelenta būtų grįžti į savo tėvynę, laisvą ir nepriklausomą, tai mums bent bus duota galimybė išvykti į užjūrą.

A Zs.

ŠVEDIJOS LIETUVIAI

Nors Švedijoje ir turime dvi savaitinį laikraštį «Svetur», bet toli gražu, dabartiniu metu jis nepatenkina mūsų dvasios norų, todėl prašom sustintinti mums «Laisvosios Lietuvos» žurnalą.

Per dideles karo baisių audras Lietuvoje ir Vokietijoje, mažais laiveliais bėgome nuo baisaus komunistinių barbarų siaubo, kurie su savimi neša mirtį, plėšimus, moterų gėdinimą, vaikų bei senelių žudymą ir kitas

neapsakomas baisenybes. Atbėgome į laisvą Švedijos žemę, bet Maskvos budelių kruvinoji ranka ir čia mus norėjo pasiekti. Išstrokę nekaltų žmonių kraują Kremliaus sadistai pareikalavo, kad Švedijos vyriausybė mus atiduotų jiems parsivežti ir žiauriai nužudyti. Bet lietuvių, latvių ir estų pabėgėlių badavimas iki sąmonės netekimo, švedų spaudos ir visuomenės karštas protestas mus išgelbėjo nuo mirties. Ypattingai daug mums gelbėjo Švedijos dvasininkai, mokslininkai, studentai ir spauda net naktimis rengdami protesto mitingus, telegramomis kreipdamiesi į karalių, o vyskupas Bjorkquist įsakė visose Švedijos bažnyčiose pamaldas, kad Apveizda atitolintų bolševikų kulkas nuo baltiečių gyvybės. Ir taip aplinkybėmis susidarius mes likome neatiduoti raudoniesiems budeliams. Dauguma jau gavome darbus restoranuose, viešbučiuose, pas ūkininkus ir kultūr.

Viskas būtų gerai, bet mes gyvename slėgiančioje abejonėje, nes bolševikai mūsų vistiek nepaliks ramybėje. O išvykti už vandenyno vis dar negalim.

Pavydim jums laisvieji broliai ir kartu liūdim, kad ir jūs į tarp mašios komunistų, kurie džiaugiasi, kad rusai pavergė Lietuvą ir masinius lietuvių žudymus vadina «išlaisvinimu». Jie dar drįsta net aukš iš jų prašyti, reiskia nori, kad jūs primokėtumėt už jūsų tėvų ir giminių nužudymą, už jų turto išplėšimą. Bet saugokitės komunistų, nes kiekvienas komunistas yra Rusijos šnipas ir Lietuvos budelių bendradarbis. Jie stengiasi, kad ir tie laisvieji kraštai, kuriuose jūs gyvenate patektų į kruvinus enkavedistų nagus.

M. R.

LIETUVIAI NORVEGIJOJ

Kai gausite šį mano pranešimą, mes gal jau būsime išvykę iš Norvegijos Vokietijon, arba anglų okupuoton Vokietijos zonon. Norvegijos Raudonasis Kryžius p'anešė, kad visi būtumėm pasirengę. Pirmiausia išvyksta Svelvik ir Trondheim lietuvių stovyklos, o kiek vėliau visi likę.

Čia gyvenome pakenčiamai. Norvegiai buvo mums labai draugiški ir nors patys vokiečių okupacijos smarkiai apiplėšė, tačiau mielai su mumis viskuom dalinosi. Gyvendami stovyklose nesėdėjome be darbo. Turėjome chorą ir orkestrą, B. Pakšto vadovaujama, taip pat tautinių šokių trupę J. Ramelio vedama. Darėm koncertus, kuriuos nepaprastai vertino norvegų spauda ir visuomenė.

J. S.

Pavergtoji LIETUVA

L. GIRA PARALIZUOTAS

Gautos paskutinės žinios iš Lietuvos praneša, kad garsus Lietuvos pardavikas ir dešimtis kartų pamainęs savo kailį bei pirmas prisidėjęs prie kruvinųjų okupantų Liudas Gira, paskutinėmis dienomis tapo visiškai su paraližuotas. Telsybės Ranka, pagaliau pasiekė brolių skerdiką ir atėjusių batlažį, kuris už Judo grašį pardavė Motiną Tėvynę.

ĖSA, KELIAMĖS •SOSTINĖN•

Pranešama, kad į Vilnių susikėlė visi svarbieji, esantieji Lietuvoje, komisariatai.

Lenkų skaičius Vilniuje mažėja, nes pastarieji persikelia gyventi Lenkijon, o jų vieton atsiuočiami iš Rusijos įvairaus plauko rusai, neva valdininkai, instruktoriai ir t. t.

YIS RUSAI.

Sovietų valdžia Lietuvoje nusprendė išleisti Vilniaus miesto istoriją, pabrėžiant rusiškos kultūros įtaką į Lietuvos sostinę.

Tikrenybėje gi rusai atvykdavo į Vilnių ne kultūriniais sumetimais, o tik jį apiplėšti ir prisirankioti nelaisvųjų.

VILNIUJ ATIDARYTS RUSIŠKAS TEATRAS

Ne gana, kad visoje Lietuvoje rodomos tik bolševikiškos propagandos filmos, neseniai iš Maskvos į Vilnių tapo atgabentas rusiškas teatras, o susovietinti Lietuvos teatrai tyčia sumami į primityves sąlygas, kad greičiau uzsidarytų.

KERTA LIETUVOS MIŠKUS IR VEŽA Į RYTUS

•Tarybų Lietuva• pasigyrė, jog į trejetą mėnesių iškirta 60.000 kubinių metrų (80.000 kubinių jardų) miško, tai yra 12 nuos. daugiau negu buvo numatyta. Apgenėti rąstai tapo išvežti į Donbaso anglų kasyklas.

Tuom tarpu Lietuvos miestu ir kaimų žmonės neturi maltų pakurti pečius ir šią žiemą jiem tiem te co gyventi šaltose kaip ledas patalpose.

NAUJI KOMISARAI.

Gautomis žiniomis, buvęs kadaise Lietuvos Vidaus Reikalų komisaras J. Guzevičius

pakeistas J Bartasiunu.

Pasikeitimų įvyko ir kituose komisariatuose, pavyzdžiui:

Zemės ūkio komisaru paskirtas - J. Laurinaitis, Prekybos komisaru - V. Augustinaitis, Teisingumo komisaru - K. Domaševičius, Maisto pramonės komisaru - K. Andrijaitis ir Užsienių Reikalų - P. Rotomskis.

LIETUVOS OPERA.

Pranešama, kad Lietuvos Opera iš Kau- no perkelta į Vilnių.

LIŪDNOS ŽINIOS IS LIETUVOS.

Dar ir dabar nauji pabėgėliai iš Lietuvos kartkartėmis pasiekia amerikiečių ir britų valdomas zonas. Jie pasakoja šurpius dalykus, apie dažnus dngimus iš nakties istųjų šeimų, kurios vienos vietoje žudomos, kitos gabenamos į Sibirą. Lietuvoje nepaprastai išsiplėtę ligos, ypač venerinės, kuriomis prievartaudami apkrečia lietuvės moteris nešvarūs sifilitikai raudonarmiečiai.

KOLONIZUOJA RUSAI

Tarp Vokietijon nacių atvežtųjų rusų šeimų yra ir tokių, kurios buvo atgabentos iš Lietuvos. Tie rusai pasakoja, kad jie į Lietuvą buvo atvežti 1940-41 metais, vieton iš vežtųjų Sibiran lietuvii. Rusijos miestų komisarai tiesiog siūlė istisoms maskolii šeimoms keltis Lietuvon. Dabar okupantai Lietuvoje apgyvendina daug iš karo tarpaniai atleidžia mų raudonarmiečių, kurie pamatę sočių, kultūringą ir švarią Europą, labai pavojingi pasidarė Kremiaus parazitams.

MAINO PAVARDES

Iš Rusijos atkeliami ne tik aukštesni komisarai rusai bei žydai, bet ir visi valdininkai, tik atvykę Lietuvon užimti vietas tuojau privalo suileituvinti savo pavardes. Pavyzdžiui: Grosman - Didžiulis, Gryzodobov - Miskinis, Antonov - Antanaitis ir taip panašiai. «Lietuviškus» pasus šie kacapai ir žydai atsiveža iš Maskvos jau «ga avus» ir tik pasirašyti te duoda nelaimingam išsigimėliui Paleckiu. Tai daroma dėlto, kad klaidinus užsienio lietuvius ir jiem melavus jog Lietuvoje, girdi «visi komisarai tik lietuviai».

SPORTO ĮRANKIAI JAUNIMUI

BALF pradėjo visokio sporto įrankių vąjų Amerikos lietuvių tarpe. Surinktieji įrankiai bus pasiūsti lietuvių tremtinių jaunimui įvairiose Europos valstybėse.

AMERIKOS SPAUDA

LAIC praneša, kad didžioji Amerikos arba Hearst spauda paskutiniuoju laiku daug rašo apie žudynes, kankinimus, plėšikavimus, moterų prievartavimus, masinius žmonių deportavimus į Sovietų Rusijos vergų stovyklas ir t.t. Tenai vaizduojama bolševikų priespaudoje gyvenančios Lietuvos baisi tikrovė.

MIRĖ ŽYMUŠ LIETUVIS

Amerikos lietuviai vėl neteko vieno labai žymaus Lietuvos mylėtojo visuomenininko, poeto rašytojo ir nuosirdaus patrioto. Praėjusių metų pabaigoje, daug metų išklebonavęs Amsterdame lietuvių parapilij pasimirė kunigas Juozas Židanavičius. Po savo raštais velionis pasirašinėdavo Seirijų Juozo slapyvardžiu.

WILLIS — KELLY REZOLIUCIJOS

Amerikos lietuvių spauda daug rašo ir ragina, kad kolonijų veikėjai ir šiaip žymesni lietuviai kreiptųsi į savo valstijų kongresmanus bei senatorius prašydami balsuoti už Willis - Kelly rezoliucijas. Kaip jau žinoma, organizuotai Amerikos lietuvių visuomenei veikianči, kongresmanas Kelly ir senatorius Willis įnešė Amerikos kongresan bei senatų rezoliucijas, reikalaujančias atstatyti Lietuvos Nepriklausomybę.

ABUDU TOKIU

Amerikos lietuvių laikraščiuose skaitom St. Szazdo pastabas, kuriose sakoma: „Molotovo žauna, kad „tapo atsteigta tarybinės Lietuvos nepriklausomybė“ pasako daugiau negu jis norėjo sakyti, būtent: Raudonųjų barbarų smurtą Molotovas vadina nepriklausomybe!

Tai bandito logika: užpuolei žmogų, atėmei jo turtą ir sakyk: „tu dabar esi ne-

priklausomas ir laisvas! Reikia, laisvas nuo visko, ką turėjai. O kad plėšiamieji nesipriešintų, Stalino gramafonas girsiai, kad Rusija turės ir atominę jėgą ir daug kitų dalykų.

Bei tą patį sakė ir bolševikų pusbroliai načiai. Načiai vienok dingo. Ar nesusilauks to paties ir bolševikai.

ISILEIS TREMTINIUS

Amerikos prezidentas H. Truman išleido instrukcijas, kuriose nurodo, kad bus leista patbėgėliams iš Europos atvykti į šią šalį. Ypač bus bandoma išleisti našlaičius.

Visas patbėgėlių išleidimas eis pagal emigracijos įstatymus. Tikimasi išduoti 5900 vizų per mėnesį.

SVARBI ĮSTAIGA

Šiuo tragingu mūsų tautai metu ypatingai didelius darbus ir svarbius uždavinius atlieka, pačių Amerikos lietuvių pastangomis organizuotas ir užlaikomas, „Lithuanian American Information Center“ Naujorke. Šis informacijų centras leidžia Lietuvos laisvės reikalų ginančias knygas ir brošiūras lietuvių bei anglų kalba, teikia informacijas spaudai ir palaiko kontaktą tarp lietuvių išsiblaškiusių po platų pasaulį. Jame darba savo darbe patyrę ir pasišventę Amerikos lietuviai. Per šį centrą, daugelis patbėgusių nuo bolševikų siaubo lietuvių susirado savo gimines kaip Šiaurės taip ir Pietų Amerikoje.

JAU GAUNA PARAMĄ

Bendro Amerikos Lietuvių Fondo surinktą ir dar renkamą paramą lietuviams tremtiniams drabužiais, avaline, vaistais, maistu ir kitomis reikmenimis, nežinant susisiekiama priemonių sunkumo, įvairiose Europos šalyse prisiglaudę lietuviai tremtiniai gauna.

UŽSISAKO LIETUVIŲ LAIKRAŠČIUS

Tautiškus Amerikos lietuvių laikraščius pradėjo užsiprenumeruoti oficialės okupuotos Lietuvos įstaigos. Adreus paduoda rusų kalboje. Tai tau ir nepriklausoma Lietuva, kaip mums komunistai aiškina. Su krutinųjų enka vedistų užsakymais reikia apsišūrėti, nes tai daroma šnipinėjimo tikslais.

Dédés Bruno Kampelis

STALINCKI STEBŪ KLAI

Komsenuolė: — Žinotum kumute, tai Stalino genius visūr stebūklingai veikia Antai, draugui Ničevo Neznaju gimė sūnus, bet žinotum, koks gražus, koks išmintingas, koks idealistas. Jam tuojau ir vardą davė «Oktiabrio Revoliucija».

Marfuška: — Tai kiek jis amžiaus turi, drauge Durakova?

Komsenuolė: — Matote, jis gimė negyvas.

Raudonarmietis: (Atėmęs iš lietuvio mėšai malti mašinėlę sako savo draugui): — Radau modernią buržujų katerinką. Dabar kareivinėse darysime šokių ir koncertus.

Draugas: — Na, tai tuojau užgrokime kocačok. Senai bešokome

Raudonarmietis: — Nu, tak pasuk draugas. Antrasis raudonarmietis suka iki suprakaitavimo, bet negaudami balso ima tikrinti ir pastebėję mėsos likučius abu surinka:

— Tak vot, iš kur buržujai gauna mėšai! Neikėtai tapsime sovietų didvyriais, tik tuojau neškime pulko štabui, o tas persiųs tarybų mokslų akademijai ir kai tenai ištirs, tai Stalino genius tuojau mėsos korteles panaikins.

Argentinos lietuviškai kalbančių stalincų gazieta 7 nr. rašo, kad K. Norkus viena ranka rašydamas alabansas sovietams, kita ranka daręs «vertimus» dėl «Secc on especial».

Kiek už šį patarnavimą «draugas» Norkus gauna nepranešama, tik pažymima, kad dėl to daugelis patelė į kalėjimus ir stovyklas.

Tai tau ir «draugas»!

S K E L B I M A S

Nuo rojaus laivo «Totalidiktatūrdžan», šiomis dienomis pabėgo du jūrininkai: draugas Nikifor Oborancevi ir draugas Golodnyj Cistobriukov. Kadangi šitą sarmatą padarė tie patys laivai, kuriuos mes atsivežė į Desgraciados centrą prirydėm, prigrirdėm ir buržuiskais cigaretėmis apdovanojom, o centro pirmintuos laikė halio įsakė, kad mūsų raudonosios mergos juos «bivyti», tai dabar draugo Arielfino pėrdėmyu įsakom visiems klasiniai susipratusiems jų ieškoti ir gyvus ar negyvus pristatyti Desgraciados centrui. Pristatęs gaus pirmo laipsnio Rasputino ordiną ir vieną porą maskoliškų vėžų bei gaus įžangą į rojaus laivą su teise pauostyti rusko deguto. Kreiptis sekantiu adresu:

Desgraciacentr. Try nulia, Litovsko armeno bas dirdružina. Sekcija totalitardiktaturnokrasnoj palki poklonikov.

TRYS BROLIUKAI

Ot, mes trys broliukai,
Dirbam dėl žmonijos.
Tik ot, vieno, mūsų broliuko,
Visi žmonės bijos.

Jo dideli ūsai,
Rūko pypkę riestą,
Grobia turinį, plėšia maistą,
«Laisvin» kaimą, miestą.

Ant svejimo turto,
Turi patraukimą —
Jei panešti pats negali,
Krauna į vežimą.

Griebia nuo lentynos,
Kumpį ir kilbasą
Ir palieka savininką,
Pusnuogį ir basą

Kiti du broliukai,
Kartais protestuoja,
Bet jis viską susikroves,
Į «rojų» važiuoja.

Ten dūšėlės laukia,
Alkanos ir basos —
Nėra šučių, nėra muilo,
Visos galvas kasos.

Vos tiktai pabaigęs,
Šluoti Pabaltiją.
Dabar šluoja net susilęs,
Visą Vokietiją.

Šitie du broliukai,
Trejįjį maitino,
Dabar žiūri, kad kaip velniui,
«Ragus» užaugino.

Duktė: — Mamyte, aš nesimaudysiu, nes vištos pro langą žiūri.

Motina: — Kvaila esi, kas gi vištų gėdisi.

Duktė: — Bet kad tarp vištų ir gaidys yra.

Automobilistui, kuris sulaužė žmogui koją, teismas priteisia 1000 pezu.

Automobilistas: — Viešpatie, 1000 pezų už kojos sužeidimą. Tamsta atsimink, kad aš nesu joks milijonierius.

Nukentėjęs: — Gal būtų, kad tamsta ir nesi milijonierius, bet tamsta taip pat atsimink jog aš neturiu 1000 kojų, kurias be atodairos gal lėtum lauzyti.

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

- ANDES -

de

Antonio Yankus

ANDES 1257 — TEL. 8-18-05

Motery ir vyrų rūbų valymas. Vieų rūšių skrybėlių valymas ir reformos. Kostiumų ir patalų išvertimas. Lietuviams nuolaida.

ADOLFAS KAUSINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Staties teises.

Atlieka:

Visus elektros įrengimus ir pataisymus. Lietuviams Didelės Nuolaidos.

c. San José 1088

Telefonas: -- 8. 79. - 56. --

Kaunas

Pieninė ir Alinė

Andrius Aleksos

c. Bogotá 4001, esq. Bélgica
CERRO.

Visuomet švieži produktai, ekonomiškos kainos, skubus patarnavimas. Pasitikrinkit.

- LIBRERIA -

ESAS

Geriausių pasaulinių rašytojų knygos. Įvairūs popieriai: kartolinai, celexan ir kt. Rašomieji dalykai ir mokyklų reikmenys. Atvirutės, albumai. Užsakymus siunčiam ir paštu. Privėža tranvijai: 7. 9. 12 ir 61.

Arenal Grande 2553

Tel. — 27753. — Montevideo.

Cesna Radio

Adolfas Česna

— Radijo Technikas —

Gamina radijo aparatus ir taiso senus, rūpestingai ir priinamomis kainomis. Pažįda ir išsimokėjimui.

C. San Fructuoso 1827.

Montevideo.

PETRO ir BRONIAUS

Evovlucku

Pieninė — Bar — Almasenas

calle Berna 1860,

Villa del Cerro

Telefonas: — 22. 11. 94. —

Kamionai perkraustymui kiekvienu parkelavimu, įvairūs pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei užsienio gėrimai.

PROVISION

Vilnius

Jono ir Onos

Sėesnulevičių

Calle VIZCAYA 4149 esq. Berna.

Namų Dažymas Ir Dekoravimas. Jų taisymas. Taip pat pataisau vandentekį, elektros laidus ir k.

JUOZAS VALAIKA

c. Rio de Janeiro 4001, Cerro

Darbas garantuotas. Ekonominės kainos. Lietuviams Didelės Nuolaidos.

Domés

Lietuviai, nesiduokite išnaudojami! Visais visokių dokumentų sudarymo, bylų bei giminių suradimui, patarimo ir kitais reikalais tik — Laisvosios Lietuvos — Redakcija kreipkitės. Patarimai ir patarnavimai v e i t u.

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

VINO NATURAL

REDENCION MELILLA

— Tel. 22-00-56 —

Visi lietuviai tik čia perka, nes duodama
gera prekė, ekonominė kaina ir skubus
bei mandagus patarnavimas.

GRECIA 3432 — CERRO — Tel: 22 10 54

Savininkas, Stasys Bartnikaitis.

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico
Aluminio y Herrajes en General.
Sección Mecánica y Estampados.
Matrices de Todas Clases.
Y Para Toda Industria.

Eduardo Jusys

Molinos de Raffo 475-
Teléfono 22-55-05.
MONTEVIDEO

Juozo Čeikaus

Vienintelis, Skubiai ir Sąžiningai Patarnaujas
Kasabos Lietuviams
BARAS — ALMASENAS

Calle 9 Nr. 142. Barrio Casabó.

Visų rūšių maisto produktai, įvairūs
gėrimai. Visuomet šaltas alus ir ekonomiškos
kainos. Nuolatinė Kasabos lietuvių užėiga.

IMPERIAL

GARINĖ RŪBŲ VALYKLA

Rūbų išvalymas su ilgą "Duplex" sistema
šermentų rūbai. Dažymas ir reform avimas
skrybėlių ir kostiumų. Neįatomas užnėdy-
mas skylių bei perplėšimų. Lietuviams
nuolaida: tik \$150 kostiumo išvalymas
ir išprosymas.

Centralinis Namai:

Calle EJIDO 1241. Tel. 91-9-10

skyrus ir dirbtuvės:

Avda. BRASIL 3092 MONTEVIDEO

Joyería Oriental

DALMIRO BORSANI

Savininkas

Parduoda laikrodžius, žiedus brang-
akmenis, fantazijas, aukso išdirb-
tinius su įrašais vardų. Taiso lai-
krodžius ir papuošalus.

SARANDI 644 - MONTEVIDEO Tel. 8-05 32

Restaurante y Pensión Sean Breaña Juozas Ramonas

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams
atvažiuojantiems iš Argentinos. Svei-
kas valgis. Svarlos lovos pavieniai
ir erdvūs kambariai šeimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Telefono: 8-39-05